

Рекомендації для роботодавців щодо організації виконання робіт підвищеної небезпеки під час воєнних (бойових) дій

Під час виконання робіт з небезпечними та шкідливими виробничими чинниками, або робіт, пов'язаних з підвищеним виробничим ризиком, нормативно-правовими актами з охорони праці передбачено вжиття організаційно-технічних заходів щодо безпеки праці.

Роботи підвищеної небезпеки стосовно їх організації поділяються на такі, що виконуються: за нарядом-допуском, за розпорядженням та в порядку поточної експлуатації.

Організаційними заходами, якими досягається безпека робіт підвищеної небезпеки, є:

- затвердження переліку робіт, що виконуються за нарядами, розпорядженнями і в порядку поточної експлуатації;
- призначення осіб, відповідальних за безпечне проведення робіт;
- оформлення робіт нарядом, розпорядженням або затвердженням переліку робіт, що виконуються в порядку поточної експлуатації;
- підготовка робочих місць;
- допуск до роботи;
- нагляд під час виконання робіт;
- переведення на інше робоче місце;
- оформлення перерв в роботі та її закінчення.

Нормативно-правові акти з охорони праці, що застосовуються у більшості сфер економіки, передбачають такі положення.

У виняткових випадках короточасні роботи, що не терплять зволікань, з усунення несправностей устаткування, які можуть призвести до аварії, допускається виконувати без наряду - за розпорядженням.

У разі виникнення аварій зварювальні та інші вогневі роботи дозволяється виконувати без оформлення наряду, але обов'язково під безпосереднім наглядом керівника підрозділу або за його вказівкою під наглядом іншого відповідального інженерно-технічного працівника цього підрозділу.

У разі виникнення необхідності ліквідації/локалізації аварії на території підприємства (об'єкта), що можуть призвести до негайної та/або потенційної загрози для життя та здоров'я людей, які виникли внаслідок воєнних (бойових) дій, роботи з ліквідації аварій дозволяється виконувати без оформлення наряду-допуску на виконання робіт підвищеної небезпеки тільки до моменту усунення прямої загрози життю людей і руйнування обладнання.

Порядок взаємодії та дій персоналу під час ліквідації аварії регламентовано оперативною частиною Плану локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій підприємств.

Зважаючи на зазначене, виконання робіт під час воєнних (бойових) дій можуть бути прирівняні до робіт в аварійних ситуаціях, виконання яких в таких умовах не потребує застосування організаційних заходів. Це можна віднести до прийняттого ризику, так як вони виконуються за розробленими планами ліквідації аварійних ситуацій (ПЛАС). Такі роботи дозволяється виконувати лише за умови обов'язкового вжиття необхідних заходів щодо захисту працівників від можливого впливу шкідливих і небезпечних факторів.

Ці заходи – це комплекс рішень, спрямованих на забезпечення захисту працівників від небезпеки, що може виникнути під час воєнних (бойових) дій або внаслідок таких дій, а також створення умов для забезпечення сталого функціонування суб'єктів господарювання в особливий період

Також на кожному підприємстві повинні бути складені плани локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій (далі - ПЛАС).

Метою плану локалізації і ліквідації аварійних ситуацій і аварій є планування дій (взаємодії) персоналу підприємства, спецпідрозділів, населення, центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо локалізації і ліквідації аварій та пом'якшення їх наслідків.

Перелік виробництв (цехів, відділень, виробничих ділянок) і окремих об'єктів, для яких розробляється ПЛАС, визначається і затверджується власником (керівником) підприємства.

ПЛАС повинен охоплювати всі рівні розвитку аварії, які встановлені в процесі аналізу небезпек.

Для забезпечення ефективної боротьби з аварією на всіх рівнях її розвитку наказом створюється штаб, функціями якого є:

збір і реєстрація інформації про хід розвитку аварії та вжиті заходи щодо боротьби з нею;

поточна оцінка інформації і прийняття рішень щодо оперативних дій в зоні аварії та поза її межами;

координація дій персоналу підприємства і всіх залучених підрозділів і служб, які беруть участь у ліквідації аварії.

Загальне керівництво роботою штабу здійснює відповідальний керівник робіт щодо локалізації та ліквідації аварій (далі - ВК).

У ПЛАС повинно бути визначене місце розташування штабу, в т.ч. резервне.

У ПЛАС повинні бути визначені посадові особи, які виконують функції ВК.

На підприємстві повинен бути розроблений порядок на планові або позапланові відключення засобів вимірювання, систем і засобів автоматизації, відмова яких може призвести до зупинення виробничого процесу з важкими економічними наслідками, блокування випуску продукції, шкідливого впливу на

навколишнє середовище, а також до порушення вимог чинних нормативно-правових актів.

Це стосується як мирного часу так і воєнного стану.

Аналіз безпеки підприємства (об'єкта) проводиться на основі докладного розгляду його стану згідно з вимогами нормативної документації, рекомендацій довідкової і науково-технічної літератури, а також з урахуванням аварій і аварійних ситуацій, що відбувалися на ньому та аналогічних підприємствах (об'єктах).

Під час аналізу безпеки підприємства (об'єкта) потрібно визначити всі можливі аварійні ситуації і аварії, в тому числі й малоймовірні, з катастрофічними наслідками, які можуть виникати на підприємстві, розглянути сценарії їхнього розвитку і оцінити наслідки.

Виявлення можливостей і умов виникнення аварій має виконуватись на основі аналізу особливостей роботи як окремого обладнання (апаратів, машин тощо), так і їх групи (технологічних блоків), а також з урахуванням небезпечних властивостей речовин і матеріалів, що використовуються у виробництві.

Для виявлених потенційно небезпечних об'єктів потрібно прогнозувати сценарії виникнення і розвитку можливих аварій, що призводять до реалізації потенційних небезпек. Сценарій має починатися з події (стадії), що утворює безпосередню загрозу виходу технологічного процесу з-під контролю й виникнення аварії.

При цьому слід враховувати параметри стану речовин (температура, тиск, агрегатний стан тощо) і стан обладнання, які відповідають як нормальному технологічному режиму, так і режимам, які можливі при настанні й розвитку аварії.